

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 770 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayeva X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
<i>Xuseynova Abira Amanovna</i>	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
<i>Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna</i>	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
<i>Abdurasulova Gulrux Habibullayevna</i>	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinoz Elyorjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
<i>Asatova Dildora Aslamovna</i>	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
<i>Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna</i>	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
<i>Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
<i>Mitaliboyeva Dildora</i>	
Koxlear implantli bolalarning eshituv–nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
<i>Nartayeva Shahoza Yulchibayevna</i>	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
<i>Normatova Nilufar Komilovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
<i>Qodirov Jurabek Mamatsimonovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model.....	83
<i>Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi</i>	
“Sab' ai sayyor” asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
<i>Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna</i>	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
<i>Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
<i>Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
<i>Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo</i>	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдульманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования.....	124
Урзова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе “школа–махалла” в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи.....	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati.....	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir.....	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi.....	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi.....	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish.....	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari.....	175
Masharipova Dilfuza Muxammatjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi.....	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari.....	229
Yaqubova Shoira Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish	251
Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi.....	256
Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi	
Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi	259
Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	262
Aliyeva Zuxra Tursunboyevna	
Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni..	265
Aripov Shokirjon Olimovich	
Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari.....	268
Avliyoqulova Nasiba Choriyevna	
Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari.....	272
Baratov Baxtiyorjon Qodirovich	
Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli.....	275
Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi	278
Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	284
Ismailova Nilufar Isroildjanovna	
Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages.....	289
Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna	
Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari.....	292
Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi	
Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish	296
Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi	

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
Muxiddinova Dilfuza Sherdor qizi	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
N. Q. Olimova	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
Olloqulova Farzona Umedillayevna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi.....	332
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
Sultonova Zarina Uchqun qizi	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonlashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida.....	343
To'xtasinova Farida Davlatali qizi	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
Umarova Nigora Alisherovna	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
Xidirova Maftuna Ithom qizi	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
Xo'shboqova Farida Komiljon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
Xusanova Gulruxsor To'lqin qizi, Aliyeva Muhlis Baxodir qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
Zokirova Sohobxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
Албеков Шокир Адилбекович	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
Сатымова Светлана Сатымовна	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
Ташева Дилором Салимовна	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
Тоджибоева Наргиза Джумабоевна	

Maktab–oila–mahalla hamkorligining qizlar ijtimoiy faolligini oshirishga ta'siri	393
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Ta'lim tizimida musiqiy madaniyatni takomillashtirishning metodologik imkoniyatlari.....	397
<i>Asqarova Xurshida A'zamjon qizi</i>	
Maktab biologiya kursini o'qitishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarning o'zaro bog'liqligi asosida metodologik savodxonlikni shakllantirish.....	404
<i>Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlash samaradorligini ta'minlash usullari.....	407
<i>Delov To'liqin Erkinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarni badiiy asarlarni janriy xususiyatlariga ko'ra izohli o'qishga o'rgatish	410
<i>Gulmira Abdullayeva</i>	
O'zbekiston bokschilarining dunyo reytingida yetakchi o'rinlarni egallashining asosiy omillari	413
<i>Insapov Ismoil Tuychaliyevich</i>	
Improving Learners' Engagement Through Game-Based Techniques in Language Education	416
<i>Ismailova Ma'rifat Bakhrambek kizi</i>	
STEAM yondashuvi boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning zamonaviy kaliti sifatida	421
<i>Jo'rayeva Nasiba Komil qizi</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ijtimoiylashuvi	426
<i>Jo'rayeva Sayyora Vahobjon qizi</i>	
O'smirlarda xarakter aksentuatsiyasining o'ziga bo'lgan ishonch rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	429
<i>Jurayev Xaydarjon Odilboyevich</i>	
O'spirinlarda agressiv xulqqa ta'sir qiluvchi omillar	433
<i>Konratbayeva Ayjamal Bazarbayevna</i>	
Rus va o'zbek tillarida chorvachilik terminlarining qiyosiy tahlili.....	436
<i>Kurbanova Guzal Abduraximovna</i>	
Texnologiya darslarida murakkab mexanizmlarni o'qitishning zamonaviy usullari	441
<i>Mamadaliyev Furqat Xolmamatovich</i>	
Umumta'lim maktab o'qituvchilarining sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	446
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Nutqda badiiy tasviriy vositalardan foydalanish yo'llari.....	450
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Kichik yoshdagi o'quvchilarning yozma savodxonligini oshirish yo'llari.....	454
<i>N. Abduvaliyeva, M. Odinajonova</i>	
Kichik maktab yoshidagi nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar shaxslararo munosabatini korreksiyalashda ertak terapiyasidan foydalanish	458
<i>Nig'matova Nodirabegim Lutfillo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	463
<i>O'rinova Ro'zigul Jumanazar qizi</i>	
Voleybol o'yinida blok qo'yish texnikasini o'rgatishda yangi pedagogik yondashuvlar	467
<i>Qambarov Kozimjon</i>	
Texnik yo'nalishda tahsil olayotgan talabalarga ingliz tilini o'qitishning yangi texnologiyalari	472
<i>Babayeva Gulnozaxon Latibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagog malakasining roli	481
<i>Davlatova Dildora Nuriddinovna</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzini rivojlantirishning pedagogik tamoyillari	485
<i>Davronov Nurzod Ismoilovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar: toifalari va tasniflash mezonlari	490
<i>Djurayeva Sohiba Barat qizi</i>	
Blum taksonomiyasiga asoslanib boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	495
<i>Husenova Aziza Sharipovna</i>	
Tabiiy fan darslari jarayonida o'quvchilarda loyihaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmasini shakllantirish	498
<i>Matniyazova Diyora Jumanazarovna</i>	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	501
<i>Nazarova Mohigul Akmalovna, Asatova Mashhura Asomiddin qizi</i>	

Kasbiy pedagogikani shakllantirish va rivojlantirish masalalari	506
<i>Sanaqulov Xamroqul Rizaqulovich</i>	
O'qituvchining shaxsiy fazilatlari va suggestiv kompetentligining o'zaro bog'liqligi	513
<i>Shermatova Manzura Ikromjanovna</i>	
Tez qalamchizgilarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi	518
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Kognitiv tilshunoslik asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini rivojlantirish	523
<i>Teshabiyev Dilmurod Raxmadjonovich, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi</i>	
Kombinatorik masalalar asosida ijodiy topshiriqlarni tuzish va ularning o'quvchilarga ta'siri	526
<i>Toshboyeva Saida Rahmonberdiyevna, Yusupova Latofat Abduqodir qizi</i>	
Linguodidactic Foundations for Enhancing Professional Competence in Practice-Oriented Language Education	530
<i>Uktamova Navruza Botir qizi</i>	
Audiovizual usul qo'llanilganda o'quvchilarning til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni baholash	535
<i>Umarov Aziz Avazovich</i>	
Ona tili – ART texnologiya va kreativlik fanida so'z san'atining omili sifatida	540
<i>X. Sanaqulov, Sh. Nurmatova</i>	
Etnopedagogik yondashuvning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiylashuv jarayoniga ta'siri	543
<i>Xamroqulova Xilola Qosimjon qizi</i>	
Ajdodlarimiz o'g'itlari asosida o'quvchi-yoshlarda axloqiy sifatlarni shakllantirish texnologiyasi	547
<i>Xatamova Nilufar Xaydarovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ o'qish madaniyatini rivojlantirishda generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	550
<i>Xayitova Firuza Abdullayevna</i>	
Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'limning mazmuni va tarixiy taraqqiyoti	554
<i>Yoziyeva Umida Lutfullayevna</i>	
O'quv vaziyatlarini loyihalash orqali talabalar o'quv faolligini oshirish	558
<i>Zakirova Dilfuza Sayidolimovna</i>	
O'quvchilar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun yangi ilmiy yondashuvlar	561
<i>Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich</i>	
Активные методы обучения как коммуникационная основа современного урока	566
<i>Ахмедова Мукаддас Ходиматовна</i>	
Инклюзия как путь к равным возможностям: развитие системы образования Узбекистана	570
<i>Баротова Шохсанам Бахтиёр кизи, Мауш Ребия Джамshedовна, Мурадова Дилфуза Махмудовна</i>	
“Qurilish konstruksiyalari” fanini o'qitishda kasbiy-amaliy kompetentlikni rivojlantirish	576
<i>No'manova Soxiba Ergashboyevna</i>	
Креативный педагогический подход в музыкально-теоретических и практических занятиях по искусству макома	582
<i>Нурматова Фируза Муминовна</i>	
Система упражнений по методике обучения средствам речевой выразительности узбекского языка	587
<i>Фаттахова Д. А.</i>	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	592
<i>Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	598
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Raqamli o'yinlarga (mobile games) qaramlikning kognitiv samaradorlikka salbiy ta'siri	601
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	
OTM talabalarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosida ilmiy tadqiqot ishlariga yo'naltirishning zamonaviy metodlari	605
<i>Sobirov Zahriddin Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda kiriyativlikni rivojlantirish	609
<i>Qo'chqarov Mirzavali Qo'zibayevich</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining axloqiy tarbiyasini shakllantirish	613
<i>Yaqubova Dinora Bahodirovna</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida AR (Augmented Reality) texnologiyalarining qo'llanilishi	617
<i>Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	The Role of Psychological Support in the Formation of Students' Socio-Emotional Competence in Preschool Education ..... 622 <i>Kamol'dinova Diyora Jaloliddin qizi</i>
	Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi ..... 626 <i>Xudoynazarova Moxira Xakimovna</i>
	Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini metodlar orqali rivojlantirish ..... 629 <i>Ro'zmetov Ravshan Sharipbayevich</i>
	Bo'lajak tarbiyachilarda muloqot madaniyatini tarbiyalash ..... 633 <i>Uljayeva Sevara Abdirazzoqovna</i>
	Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni ..... 638 <i>Po'latova Marjona Inomjon qizi</i>
	STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar ..... 643 <i>Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi</i>
	Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish ..... 646 <i>Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi</i>
	O'quvchilarda ijtimoiy tarmoqlarga qaramlikning shakllanishi va uning dolzarb muammolari ..... 650 <i>Gaparova Mastona Safaraliyevna</i>
	Adabiyot darslarini o'qitishda 5E modelidan foydalanish ..... 654 <i>Abdiraupova Zarnigor Abdinabi qizi</i>
	Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari ..... 657 <i>Ernazarov Alisher Ergashovich, Chinqulova Gulmehra</i>
	Traditional Techniques and Modern Approaches in the Production of National Costumes ..... 665 <i>Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi</i>
	Pedagogik platformalar va kognitiv-didaktik yondashuvlar integratsiyasi yordamida talabalarning kasbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish ..... 668 <i>Raxmonov Omadjon Mamasidiq o'g'li</i>
	Aqli zaif o'quvchilarda disgrafiyani bartaraf etishda assistiv texnologiyalarning ahamiyati ..... 672 <i>Usmonov Umid Allayorivich</i>
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish ..... 676 <i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>
	Tadqiqotchilik kompetentligi pedagogik muammo sifatida ..... 681 <i>Ergashev Nozim Nabiyevich</i>
	Teaching Reading to Young Learners: Essential Principles for Primary School Teachers ..... 684 <i>Toshtanova Maftuna Xamidjon qizi</i>
	Tarmoq qurilmalari va tizimlarini boshqarish modulini o'qitish orqali o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash ..... 687 <i>Karimova Charos Abduhalim qizi</i>
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda og'zaki nutq rivojlanishining psixolingvistik asoslari ..... 691 <i>Musayeva Nafisa Kudratovna, Muxammadova Saodat Muzaffar qizi</i>
	"Kasbiy ma'naviyat" fani bo'lajak pedagoglarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni intensiv rivojlantirish omili ..... 695 <i>Ismoilov Yoqubjon Quchqarboyevich</i>
	Yapon tilini o'rgatishda talabalarning gapirish ko'nikmasini rivojlantirish: tamoyillar, bosqichlar va innovatsion usullar ..... 699 <i>Baqoyev Navro'zjon Abdullo o'g'li</i>
	Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari ..... 705 <i>Zokirova Nargiza Akbarjonovna</i>
	Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik asoslari ..... 710 <i>Eshnazarova Farida Jo'raqulovna</i>
	Ta'lim islohotlari sharoitida genderni yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari ..... 714 <i>Yaxyayeva Sojida Abduraximovna</i>
	Ko'rsatish olmoshlarining vazifaviy uslublarda qo'llanilishi ..... 718 <i>Berdiyeva Malika</i>
	Nazorat turlari orqali o'quvchilarning savodxonlik kompensatsiyasini shakllantirish ..... 721 <i>Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Jo'rayeva Shodiya Kenjaali qizi</i>

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda lug'atlar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	726
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	731
Nazarova Mohigul Akmalovna	
Maktab va pedagogika institutlari o'rtasida amaliyotga yo'naltirilgan dual ta'lim modelini takomillashtirish: muammolar va yechimlar	736
Arabova Muxiba Bazarovna	
Помощь советского государства в подготовке кадров для арабских государств	740
Хомидова Камола	
Место Узбекистана в развитии культурной сферы Советского союза во второй половине XX века ..	744
Бекназаров Собиржон	
Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni	748
Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li	
Ekonometrika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va istiqbollari	752
Bobonorova Qundixan Quralbay qizi	
O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishi ..	759
Bobonazarov Orif Abrayqulovich	
Влияние гендерной лингвистики на развитие психолингвистических исследований в Узбекистане ..	764
Мусаева Елена Казимовна	
Psixik rivojlanishni tashxislashda psixofiziologik usullardan foydalanish samaradorligi	767
Sh. L. Rahmonova	

BOSHLANG'ICH TA'LIMNI MODERNIZATSIYA QILISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI: INNOVATSION TARAQQIYOT, METODIK YANGILIKLAR VA ISTIQBOLLARI

Nazarova Mohigul Akmalovna

Zarmed Universiteti Samarqand kompusi, o'qituvchi

Annotatsiya: Ma'lumki, boshlang'ich ta'lim hozirgi rivojlanayotgan jamiyatning intellektual salohiyatini shakllantirish, yosh avlodda asosiy kompetensiyalarni rivojlantirish hamda uzluksiz ta'lim tizimining barqaror faoliyatini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Ushbu bosqichda qo'llaniladigan metodlar va texnologiyalar nafaqat o'quvchilarning bilim sifati, balki ularning shaxsiy rivoji va kelajakdagi ijtimoiy faolligiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonlari, uning ustuvor yo'nalishlari, innovatsion taraqqiyotning pedagogik jarayonga ta'siri hamda metodik yangilanishlarning amaliy ahamiyati tahlil qilinadi. Boshlang'ich sinflarda o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalari, kompetensiyaviy yondashuv, STEAM ta'limi va kreativ metodlar orqali o'quv faoliyatini takomillash-tirish imkoniyatlari yoritib beriladi. Shuningdek, xalqaro tajribalar asosida ta'limni zamonaviylashtirish istiqbollari hamda milliy ta'lim tizimida ularni qo'llash bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar bayon etiladi. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish va innovatsion rivojlanishga xizmat qiluvchi nazariy hamda amaliy xulosalar bilan boyitilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, pedagog, modernizatsiya, raqamli ta'lim muhitlari, STEAM ta'limi, ta'lim sifati monitoringi, xalqaro tajriba.

Abstract: It is widely acknowledged that primary education plays a crucial role in shaping the intellectual potential of a developing society, fostering the core competencies of the younger generation, and ensuring the stable functioning of the continuous education system. The methods and technologies employed at this stage directly influence not only the quality of students' knowledge but also their personal development and future social engagement. This article analyzes the processes of modernizing the primary education system, its priority areas, the impact of innovative development on the pedagogical process, and the practical significance of methodological innovations. The study highlights opportunities for improving students' learning activities through the use of digital educational technologies, competency-based approaches, STEAM education, and creative methods in primary education. In addition, based on international experience, the prospects for modernizing education and scientifically grounded recommendations for their implementation within the national education system are presented. The research findings are enriched with theoretical and practical conclusions that contribute to improving the quality of primary education and supporting innovative development.

Key words: primary education, teacher, modernization, digital learning environments, STEAM education, education quality monitoring, international experience.

Аннотация: Известно, что начальное образование играет ключевую роль в формировании интеллектуального потенциала развивающегося общества, развитии базовых компетенций молодого поколения и обеспечении стабильного функционирования системы непрерывного образования. Методы и технологии, применяемые на данном этапе, оказывают непосредственное влияние не только на качество знаний обучающихся, но и на их личностное развитие и будущую социальную активность. В статье анализируются процессы модернизации системы начального образования, её приоритетные направления, влияние инновационного развития на педагогический процесс, а также практическая значимость методических обновлений. Рассматриваются возможности совершенствования учебной деятельности обучающихся на основе использования цифровых образовательных технологий, компетентностного подхода, STEAM-образования и креативных методов в начальном обучении. Кроме того, на основе международного опыта представлены перспективы модернизации системы образования, а также научно обоснованные рекомендации по их внедрению в национальную образовательную систему. Результаты исследования обогащены теоретическими и практическими выводами, способствующими повышению качества начального образования и поддержке инновационного развития.

Ключевые слова: начальное образование, педагог, модернизация, цифровые образовательные среды, STEAM-образование, мониторинг качества образования, международный опыт.

KIRISH

Boshlang'ich ta'lim jamiyatning intellektual salohiyatini shakllantirishda, shaxsni keyingi bilim olish jarayoniga tayyorlashda hamda mustaqil fikrlovchi avlodni voyaga yetkazishda hal qiluvchi o'rin tutadi. Mazkur bosqichda o'quvchilarning dastlabki bilimlari, dunyoqarashi, mantiqiy tafakkuri, axloqiy qarashlari va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalari shakllanadi. Shu sababli boshlang'ich ta'lim sifati nafaqat alohida o'quvchining intellektual rivoji, balki jamiyatning umumiy taraqqiyot darajasi bilan ham chambarchas bog'liqdir.

Zamonaviy globallashtirish sharoitida bilim olish jarayoni yangi mazmun va shakllarni talab qilmoqda. Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarning kirib kelishi, axborot oqimlarining ortishi hamda zamonaviy kasblarning keskin o'zgarishi boshlang'ich ta'limni tubdan qayta ko'rib chiqish zaruratini kuchaytirmoqda. Bugungi kun o'qituvchisidan an'anaviy uslublar bilan cheklanib qolmasdan, o'quvchilarning ijodiy faolligini, mustaqil fikrlashini, kommunikativ salohiyatini va amaliy ko'nikmalarini rivojlantira oladigan yondashuvlarni qo'llash talab etiladi. Bizningcha, ushbu jihatlarni bosqichma-bosqich tahlil qilish, metodik yangilanishlarning ilmiy asoslarini o'rganish hamda ta'lim jarayonini takomillashtirishning istiqbolli yo'nalishlarini belgilash bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish ta'lim mazmunini, pedagogik metodlar va texnologiyalarni zamon talablariga mos ravishda yangilashni taqozo etadi. Bizningcha, modernizatsiyalash jarayonida o'quvchi faqat bilimni qabul qiluvchi subyekt emas, balki faol ishtirokchi sifatida o'quv jarayonining markazida bo'lishi lozim, bu esa uning mustaqil fikrlash va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon yaratadi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar, jumladan interfaol metodlar, muammoli vaziyatlar va loyiha asosida ishlash boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning bilish jarayonida faol qatnashishiga, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal etish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar va elektron ta'lim vositalarining keng tatbiq etilishi o'quvchilarning axborot madaniyatini, texnik ko'nikmalarini va mustaqil izlanish qobiliyatini oshiradi. Metodik yangilanishlar o'qituvchining kasbiy malakasini oshirishni ham talab qiladi, chunki zamonaviy pedagog o'quvchining rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi, yo'naltiruvchi hamda interfaol shaxs bo'lishi lozim. Shu nuqtai nazardan, xalqaro tajriba boshlang'ich ta'limni boyitish, o'quv jarayonini hayotiy vaziyatlar bilan bog'lash va o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning samarali yo'llarini ko'rsatadi. Bularning barchasi ta'lim mazmunini takomillashtirish, metodik tizimni yangilash va o'quvchilarda XXI asr kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi, natijada boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish nafaqat o'quvchilarning bilim va malakalarini oshiradi, balki jamiyatning intellektual salohiyatini mustahkamlashga ham hissa qo'shadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish masalalari pedagogika va ta'lim metodikasi sohasida keng o'rganilgan. Xususan, G'afforova tomonidan boshlang'ich ta'lim metodikasi mazmuni va zamonaviy yondashuvlar tizimli tahlil qilinib, o'quv jarayonida kompetensiyaviy yondashuvni joriy etishning didaktik asoslari yoritilgan. Xoshimov va Yo'ldoshevlar pedagogika nazariyasi va tarixi doirasida ta'lim mazmunining uzluksiz yangilanib borishi, pedagogik jarayonni modernizatsiya qilish zaruratini ilmiy asoslab bergan. Ushbu tadqiqotlarda boshlang'ich ta'lim shaxsning intellektual va ijtimoiy rivojida muhim bosqich sifatida talqin qilinadi.

Psixologik yondashuvlar nuqtayi nazaridan Hasanov rivojlanish psixologiyasi asosida kichik yoshdagi o'quvchilarning bilish jarayoni, tafakkur va motivatsiya omillarini tahlil qilgan. Vygotskiy tomonidan ishlab chiqilgan madaniy-tarixiy rivojlanish nazariyasi va "yaqin rivojlanish zonasi" g'oyasi boshlang'ich ta'limda individual yondashuv va o'quvchini faol subyekt sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, Ziyomuhamedov va To'xtaxodjayevar innovatsion pedagogik texnologiyalarni ta'lim amaliyotiga tatbiq etishning metodik mexanizmlarini asoslab, o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish masalasiga alohida e'tibor qaratgan.

So'nggi yillarda raqamli ta'lim va xalqaro tajriba masalalari ham dolzarb yo'nalish sifatida o'rganilmoqda. Shodmonova raqamli ta'limning nazariy asoslarini tahlil qilib, elektron ta'lim vositalarining o'quv faoliyatiga ta'sirini ochib bergan. Qodirova va Jo'rayevlar tomonidan o'tkazilgan monitoring tadqiqotlari boshlang'ich ta'limda pedagogik metodlarning transformatsiyasini ilmiy dalillar asosida yoritadi. UNESCO tomonidan e'lon qilingan inklyuziv ta'lim bo'yicha yo'riqnomalar hamda OECDning PISA 2022 tadqiqotlari ta'lim sifatini baholash va xalqaro tajribalarni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlarini ko'rsatadi. Fullan va Darling-Hammond tadqiqotlarida esa chuqur o'rganishga asoslangan pedagogika, STEAM va kompetensiyaviy yondashuvlar XXI asr bosh ta'limining strategik yo'nalishlari sifatida asoslab berilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish jarayonlarini o'rganish maqsadida nazariy va empirik ma'lumotlardan foydalanildi. Ma'lumotlar pedagogika va ta'lim metodikasi sohasidagi ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari hamda ilg'or xorijiy va milliy tajribalar tahlili asosida olindi. Shuningdek, boshlang'ich ta'limda qo'llanilayotgan metodik yondashuvlar holatini aniqlash uchun mavjud monitoring natijalari va ochiq statistik ma'lumotlar o'rganildi. Olingan ma'lumotlar tahliliy-taqqoslash, mantiqiy tahlil va umumlashtirish usullari yordamida qayta ishlanib, ta'limni modernizatsiya qilishning ustuvor yo'nalishlari aniqlandi. Tadqiqot jarayonida innovatsion metodlar, raqamli texnologiyalar hamda STEAM yondashuvining boshlang'ich ta'lim sifatiga ta'siri tizimli tahlil qilinib, ilmiy asoslangan xulosalar chiqarildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) dasturi boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning integratsiyalashgan bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion pedagogik yondashuv hisoblanadi. Ushbu dastur fanlararo bog'liqlikni ta'minlab, o'quvchilarda mantiqiy tafakkur, ijodiy fikrlash, muammolarni hal etish va amaliy ko'nikmalarni bir vaqtning o'zida shakllantirishga xizmat qiladi. STEAM dasturining asosiy afzalligi shundaki, u o'quvchilarga bilimni alohida fanlar doirasida emas, balki kundalik hayotiy vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi, bu esa o'quv jarayonini interfaol va qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, STEAM yondashuvi raqamli texnologiyalar va loyihalashtirish metodlarini birlashtirgan holda o'quvchilarning kreativ va innovatsion salohiyatini oshirishga yordam beradi hamda ularni kelajakdagi kasbiy va ijtimoiy faoliyatga tayyorlaydi, deb aytish mumkin.

1-rasm: Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari

Metodik yangilanishlar o'qituvchining professional malakasini oshirishni talab qiladi, chunki zamonaviy pedagog o'quvchining rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi, yo'naltiruvchi va interfaol shaxs bo'lishi lozim. Shu nuqtai nazardan, o'qituvchining kompetensiyasi metodik innovatsiyalarni samarali tatbiq etish, dars jarayonini muvofiqlashtirish va o'quvchilarning bilim olish faoliyatini optimallashtirish bilan bog'liqdir. Shu bilan birga, o'quv muhitini modernizatsiya qilish, qulay va xavfsiz sharoit yaratish, ta'lim jarayonini raqamli va interfaol vositalar bilan boyitish o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi.

Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish jarayonida ilg'or pedagogik yondashuvlarni tatbiq etish va o'quv jarayonini samarali tashkil etish bo'yicha xalqaro tajribalarni o'rganish zarur hisoblanadi. Masalan, Finlyandiya ta'lim modeli butun dunyo uchun namuna hisoblanadi; unda boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ijodiy va mantiqiy tafakkuri, mustaqil fikrlash ko'nikmalari hamda ijtimoiy moslashuv salohiyati rivojlantiriladi, an'anaviy bosim va majburiy uy ishlari minimal darajada bo'ladi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning professional malakasini oshirish va ta'lim jarayonini demokratik, interfaol shaklda tashkil etish ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, Flat Classroom Project kabi jahon miqyosidagi onlayn hamkorlik loyihalari o'quvchilarning global hamkorlik, madaniy almashinuv va interfaol fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu loyiha orqali turli davlatlardagi maktablar birlashtirilib, o'quvchilar va o'qituvchilar Web 2.0 texnologiyalari yordamida bir-biri bilan hamkorlik qiladi, ijodiy va analitik faoliyatni amalga oshiradi. Shu tariqa, o'quvchilar nafaqat bilim egallash, balki uni hayotiy vaziyatlarda qo'llash imkoniyatiga ham ega bo'ladi.

Bundan tashqari, dunyoning bir qator davlatlarida, xususan, Singapur, Yaponiya, Finlyandiya va boshqa rivojlangan mamlakatlarda boshlang'ich ta'limda fanlararo integratsiya va STEAM yondashuvi keng tatbiq etilmoqda. Bu yondashuv o'quvchilarga nazariy bilimni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, muammolarni hal qilish va ijodiy yechimlar topish imkonini beradi. Shu tariqa, o'quvchilar kundalik hayotdagi vaziyatlarda bilimlarni qo'llashni o'rganadi, mantiqiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi hamda ularning kreativ salohiyati oshadi.

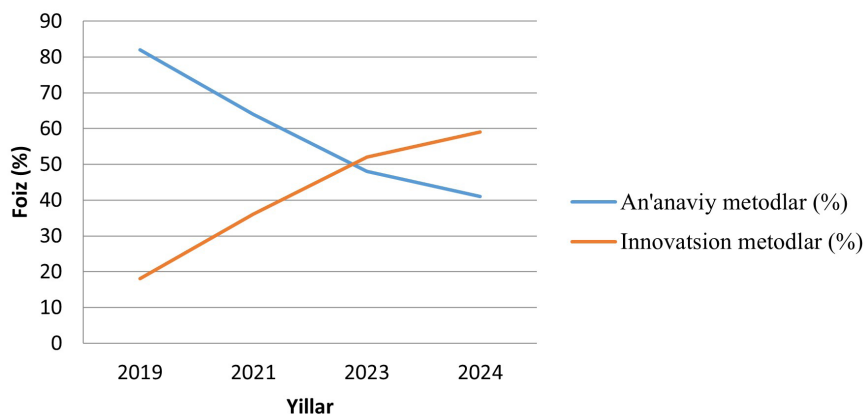
1-jadval: **STEAM ta'limining komponentlari**

Komponent	Mazmuni	Boshlang'ich sinfga tatbiqi
Science	Tajriba va kuzatishlar	Tabiiy fanlardan mini-laboratoriya ishlari
Technology	Raqamli vositalar	Planshet, elektron darslik
Engineering	Konstruksiyalar yaratish	Qurilish, LEGO, maketlar
Arts	Tasviriy san'at va dizayn	Rasm, kreativ loyihalar
Mathematics	Hisob-kitob va modellashtirish	Amaliy masalalar, diagrammalar

Bizningcha, o'rganish natijalariga ko'ra xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, interfaol pedagogik metodlar, raqamli vositalar va fanlararo integratsiyaga asoslangan yondashuvlar boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, global hamkorlik va ilg'or pedagogik tajribalarni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish o'quvchilarning XXI asr kompetensiyalarini shakllantirish, ularni kelajakdagi kasbiy va ijtimoiy faoliyatga tayyorlash hamda ta'lim jarayonini hayotiy sharoitlarga yaqinlashtirish imkonini beradi.

Ta'lim jarayonida metodik yondashuvlarning bosqichma-bosqich o'zgarib borishi zamonaviy pedagogikaning eng muhim xususiyatlaridan biridir. Ayniqsa, boshlang'ich ta'limda an'anaviy usullardan innovatsion metodlarga o'tish dinamikasi ta'lim sifatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. So'nggi yillarda olib borilgan monitoring natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilar tomonidan qo'llanilayotgan metodlar tarkibi izchil o'zgarib, zamonaviy, kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning ulushi barqaror oshib bormoqda. Bu jarayonning mohiyati shundaki, o'quvchilarning faolligi, mustaqil fikrlashi hamda tanqidiy yondashuvi kuchaytirilgan metodlar amaliyotda tobora ustunlik qozonmoqda. Statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy metodlardan foydalanish 2019–yildagi 82 foizdan 2024–yilda 41 foizgacha pasaygan, aksincha, innovatsion metodlarning ulushi 2019–yildagi 18 foizdan 2024–yilda 59 foizgacha ko'tarilgan. Ayniqsa, 2023–yil ushbu o'zgarish jarayonida burilish nuqtasi sifatida ajralib turadi: mazkur yilda innovatsion metodlar ulushi (52%) an'anaviy metodlar ulushidan (48%) ilk bor yuqori ko'rsatkichga ega bo'lgan^[7]. Bu esa ta'lim amaliyotida zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati va zarurligi tobora ortib borayotganini yaqqol namoyon etadi.

An'anaviy va innovatsion metodlar

2-rasm: **An'anaviy dars metodlaridan foydalanishning kamayishi**

Mazkur o'zgarishlarni aks ettiruvchi kesishuvchi chiziqli infografika tahlil qismida alohida ahamiyat kasb etadi. An'anaviy va innovatsion metodlar o'zaro kesishgan nuqtada o'zgartirish zarurati yaqqol ko'rinadi.

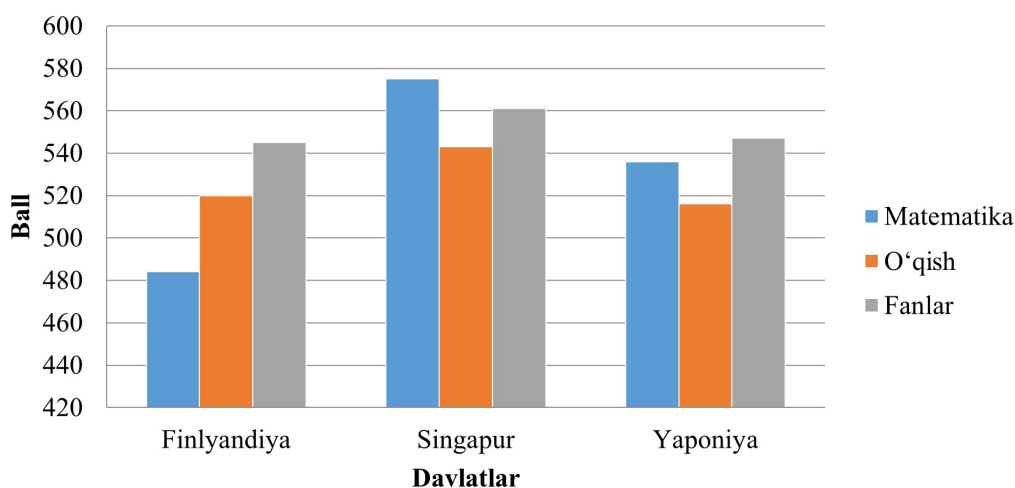

Grafikda ikki metodning o'zaro harakat dinamikasi, o'sish va pasayish jarayonlari, eng muhimi, 2023-yildagi kesishish nuqtasi aniq aks etgan. Bu esa ta'lim jarayonini optimallashtirish, dars metodikasini takomillashtirish va innovatsion yondashuvlarni kengroq tatbiq etish zaruratini ilmiy asosda tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish va metodik yangilanishlarni joriy etish jarayoni ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning mantiqiy, ijodiy va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlanadi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va interfaol metodlar o'quvchilarning faol bilim egallashini rag'batlantiradi, ularni tanqidiy fikrlashga, muammolarni mustaqil hal qilishga hamda ijodiy yechimlar topishga o'rgatadi. Xalqaro tajribalar, xususan, Finlyandiya, Singapur, Yaponiya va boshqa davlatlardagi ilg'or pedagogik texnologiyalarni o'rganish va ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlarini ko'rsatadi.

PISA 2022-yil natijalari shuni ko'rsatadiki, ilg'or ta'lim tizimiga ega davlatlar orasida Singapur, Finlyandiya va Yaponiya yetakchilik qilmoqda. Jumladan, matematika bo'yicha o'quvchilarning o'rtacha ko'rsatkichlari Finlyandiya 484 ball, Yaponiyada 536 ball bo'lgan bo'lsa, Singapur 575 ball bilan dunyo miqyosida eng yuqori natijani qayd etgan. O'qish savodxonligi bo'yicha Finlyandiya 520 ball, Yaponiya 516 ball, Singapur esa 543 ball ko'rsatkichni tashkil etgan. Tabiiy fanlar yo'nalishida ham Singapur (561 ball) yetakchilik qilib, undan keyin Yaponiya (547 ball) va Finlyandiya (545 ball) natijalari qayd etilgan ^[8].

3-rasm: Xalqaro ta'lim modellarining taqqoslanishi va PISA 2022 natijalari

Shu bilan birga, STEAM dasturi va fanlararo integratsiya o'quvchilarning amaliy va ijodiy kompetensiyalarini mustahkamlashda muhim vosita bo'lib, boshlang'ich ta'limni hayotiy vaziyatlar bilan bog'lashga yordam beradi. Shunday qilib, boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish, metodik yangilanishlar va xalqaro tajribalarni tatbiq etish o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga, ta'lim sifatining oshishiga hamda jamiyatning intellektual salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid qaror va farmonlari. – Toshkent, 2020–2025.
2. G'afferova, T. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2024.
3. Hasanov, A. Rivojlanish psixologiyasi. – Toshkent, 2023.
4. UNESCO. Inclusive Education Guidelines. – Paris: UNESCO Publishing, 2023.
5. Vygotskiy, L. S. Pedagogik psixologiya. – Moskva: Pedagogika, 2020.
6. Shodmonova, S. Raqamli ta'limning nazariy asoslari. – Toshkent, 2024.
7. Qodirova, M., Jo'rayev, B. Boshlang'ich ta'limda pedagogik metodlarning transformatsiyasi: monitoring natijalari va tahlil. – "Ta'lim va Innovatsiya" ilmiy jurnali, 2024, 3(2), 45–56.
8. OECD. PISA 2022 Results: Country Profiles.
9. Xoshimov, Q., Yo'ldoshev, J. Pedagogika nazariyasi va tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2022.
10. Ziyomuhamedov, B., To'xtaxodjeyev, A. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2023.
11. Fullan, M. The New Pedagogy for Deep Learning. – USA: Pearson, 2020.
12. Darling-Hammond, L. Teaching and Learning for the 21st Century. – Stanford University Press, 2022.
13. STEAM Education Research Group. Integrating STEM/STEAM in Primary Schools. – 2022.
14. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/uzbekistan_2bb94bf1-en.html

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.